

3 HYVINVOINTIOSASTO

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2023

Hyvinvointiosaston perustehtävänä on vastata kunnan poikkihallinnollisesta hyvinvoinnin laaja-alaisesta edistämisestä. Hyvinvointiosaston toimintaa ohjaavat kuntastrategiaan ja kuntastrategian liitetaulukkoon sekä laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan kirjatut visiot, päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet. Hyvinvointiosaston tavoitteena on tukea kaikenikäisten vaalalaisten hyvinvointia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Vaalan kunta sitoutui vuonna 2019 Pohjois-Pohjanmaan liiton hyvinvointisopimukseen, jonka tavoitteet noudattelevat kunnan oman elinvoimasopimuksen linjaa. Hyvinvointia käsitteenä määritellään Maaseudun arjen palveluverkosto -hankkeessa kehitetyn Marika Kunnarin luokittelun mukaan. Hyvinvointityön lähtökohtana on kuntalaisten koettu hyvinvointitieto sekä indikaattoritieto. Keskeisenä työtapana on ikäkausiverkostotyö. Hyvinvointiosaston työtä ja taloutta valtuustokaudella ohjaava laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025 valmistui alkuvuonna 2022. Tästä suunnitelmasta laaditaan tarkennettu vuosittainen hyvinvointisuunnitelma.

Hyvinvointiosaston vastuualueeseen kuuluvat hyvinvointipalvelut, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut (sis. Lamminahon museotoiminnan). Vastuualueen johtajana on hyvinvointijohtaja ja muuta henkilökuntaa ovat palvelusihteeri, hankekehittäjä, hyvinvointikoordinaattori, hyvinvointisuunnittelija, liikunnanohjaaja, nuoriso-ohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä (projektirahoituksella) sekä nuorten työpajan yksilövalmentaja ja työvalmentaja 50 % (projektirahoituksella). Kirjastossa työskentelee kirjastonhoitaja ja kirjastovirkailija. #Munkkirjasto -hankkeessa aloitti syyskuussa 2022 kirjastovirkailija hanketyöntekijänä. Hanke kestää vuoden 2023 loppuun.

Hyvinvointiosastolla erityisesti kehittämisen keskiössä vuonna 2023 on ikäihmisten kotona pärjäämisen tuen, yksinäisyyden lievittämisen, ehkäisevän päihdetyön sekä koulukiusaamiseen (sivistysosasto koordinoi) puuttumisen toimintamallien kehittäminen. Minun arkeni ja elämäni kysely nosti viidenneksi kehittämisteemaksi taloudellisen hyvinvoinnin. Tähän liittyvät huolenaiheet koskettavat kaikenikäisiä vaalalaisia. Kehittämistä viedään eteenpäin yhdessä ikäkausiverkostoissa. Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma laadittiin vuonna 2020 ja sen toimenpiteitä toteutetaan valtuustokaudella 2021-2025. Hyvinvointiosasto toteuttaa hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä poikkihallinnollisesti yhteistyössä kunnan eri osastojen, Oulunkaaren, yhdistysten ja yritysten sekä aktiivisten kuntalaisten kanssa. Vuonna 2023 kehittämistyötä tehdään myös kuntastrategian mukaisesti yhdyspintojen kehittämiseksi hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvointiosasto toteuttaa hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä myös yhteistyössä alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Hyvinvointiosasto on mukana Mieli ry:n hankkeessa vaalaistamassa Hyvän mielen kunta konseptia. Hyvinvointiosasto on lisäksi sitoutunut Nuorten Ystävien sekä Oulujokilaakson kuntien yhteiseen perusnuorisotyötä kehittävään hankkeeseen. Hyvinvointiosasto on jättänyt myös hankehakemuksen HOP Hyvinvointia, osallisuutta ja pärjäämistä lisäävään taloudellista hyvinvointia edistävään osahankkeeseen ESR + rahoitushakuun. Päähankkeen hakija on Diakonia-ammattikorkeakoulu DIAK. Taiteen edistämiskeskukselta Vaalan kunta sai loppuvuodesta 2022 päätöksen Valentin Vaala elokuvafestivaalin toteuttamisesta vuonna 2023. Tilapaista suojelua tarvitsevat nostivat esille kotouttamisen tärkeyden syksyllä 2022.

Hyvinvointisuunnittelijan tehtäväkuvaa lisättiin tilapäistä suojelua vaativien kotouttamiseen liittyvät tehtävät. Tätä työtä toteutetaan tarpeen mukaan vuonna 2023.

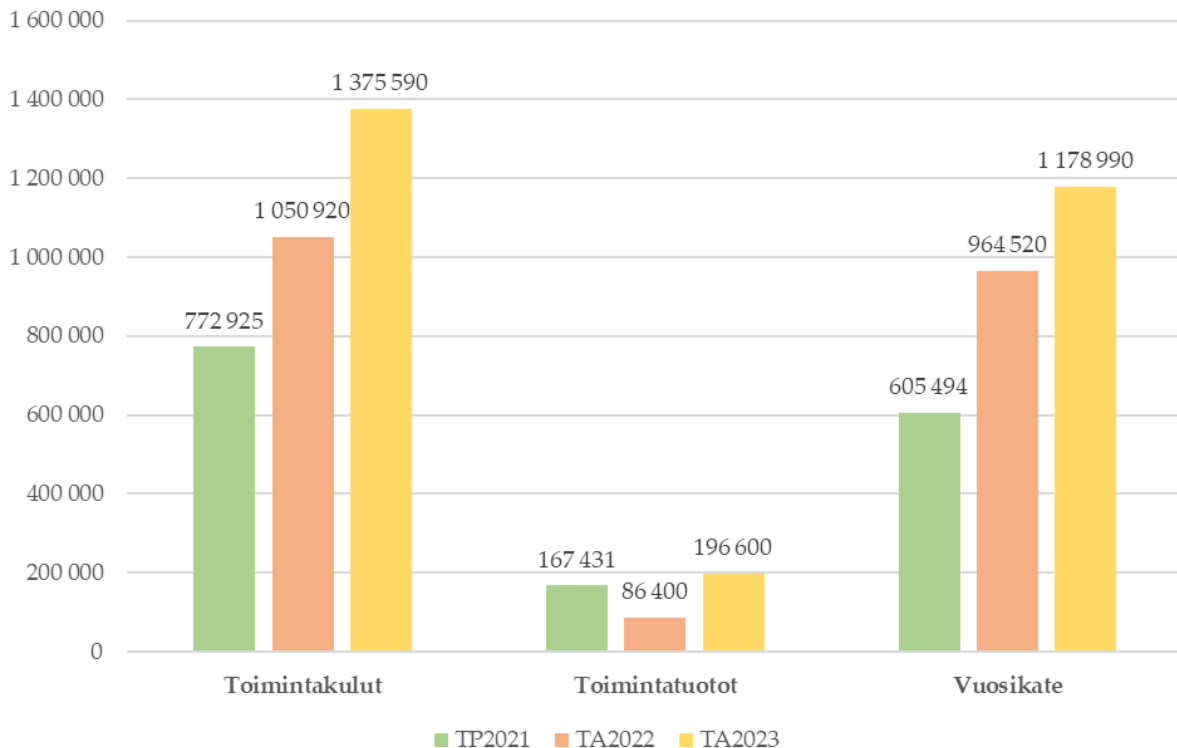
Hyvinvointiosasto aloitti vuoden 2019 aikana yhteistyön Oulu 2026 –kulttuuripääkaupunkihankkeessa, johon kunta valtuuston päätöksellä sitoutui. Hankeasiakirjaan on kirjattu Oulujokivarren kuntien yhteinen Löytöretki taiteeseen –hanke. Tätä kulttuuriyhteistyötä jatketaan myös vuonna 2023. Löytöretki taiteeseen hankekokonaisuuteen liittyen jätti kahdesta eri rahoituslähteestä hankehakemuksen Humanpolis Oy. Hyvinvointiosasto on asiantuntijana mukana myös hallinto-osaston VERTY-hankkeessa ja Työtä hyvässä seurassa -hankkeessa. Hyvinvointijohtaja on aktiivisesti mukana myös maakunnallisessa hyvinvointityön kehittämisessä, jolloin kehittämistyötä pystyy heti huomioimaan kunnan hyvinvointityössä. Hyvinvointikoordinaattori on vastaavasti mukana elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämistyössä ja hyvinvointisuunnittelija mielenterveys- ja päihdetyötä edistävässä MiePäVäki-verkostossa.

Hyvinvointiosaston talousarvion vuosikate 2023 on 1 178 990 euroa. Vuonna 2022 vuosikate 964 520 euroa. Vuosikatetta nostaa vuoteen 2022 verrattuna mm. hankkeiden omarahoitusosuudet ja vähävaraisten ikäihmisten Vaala-setelille varattu määräraha. Hyvinvointipalveluihin varataan 20 000 euron määräraha turvallisuussuunnittelulle ja henkilöstön kouluttamiselle. Osallistavalle budjetoinnille varataan edelleen 10 000 euron määräraha vuodelle 2023. Nuoriso- ja liikuntapalveluiden talousarviota nostaa toimintojen lisäämiseen liittyvä määrärahavaraus. Vanhemmuuden tukea kehitetään vuonna 2023. Hyvinvointipalveluihin varataan myös 15 000 euron määräraha Hirvenhiihdon SM -kilpailujen sponsorointiin. Kulttuuripalveluissa tuotetaan vuonna 2023 teatteri- ja musiikkiesityksiä Vaalaan sekä varataan Valentin Vaala elokuvafestivaalin toteutukseen omarahoitusosuutta. Kuntalaiskorttijärjestelmää kehitetään myös vuonna 2023. Kirjaston #munkirjasto -hankkeen toiminta-aikaa jatketaan vuoden 2023 loppuun. Investointeihin varataan 100 000 euron määräraha ns. aikuisten puolen kalusteiden uusimiselle.

Hyvinvointiosasto, toimintakulut

Hyvinvointiosasto, kulut ja tuotot

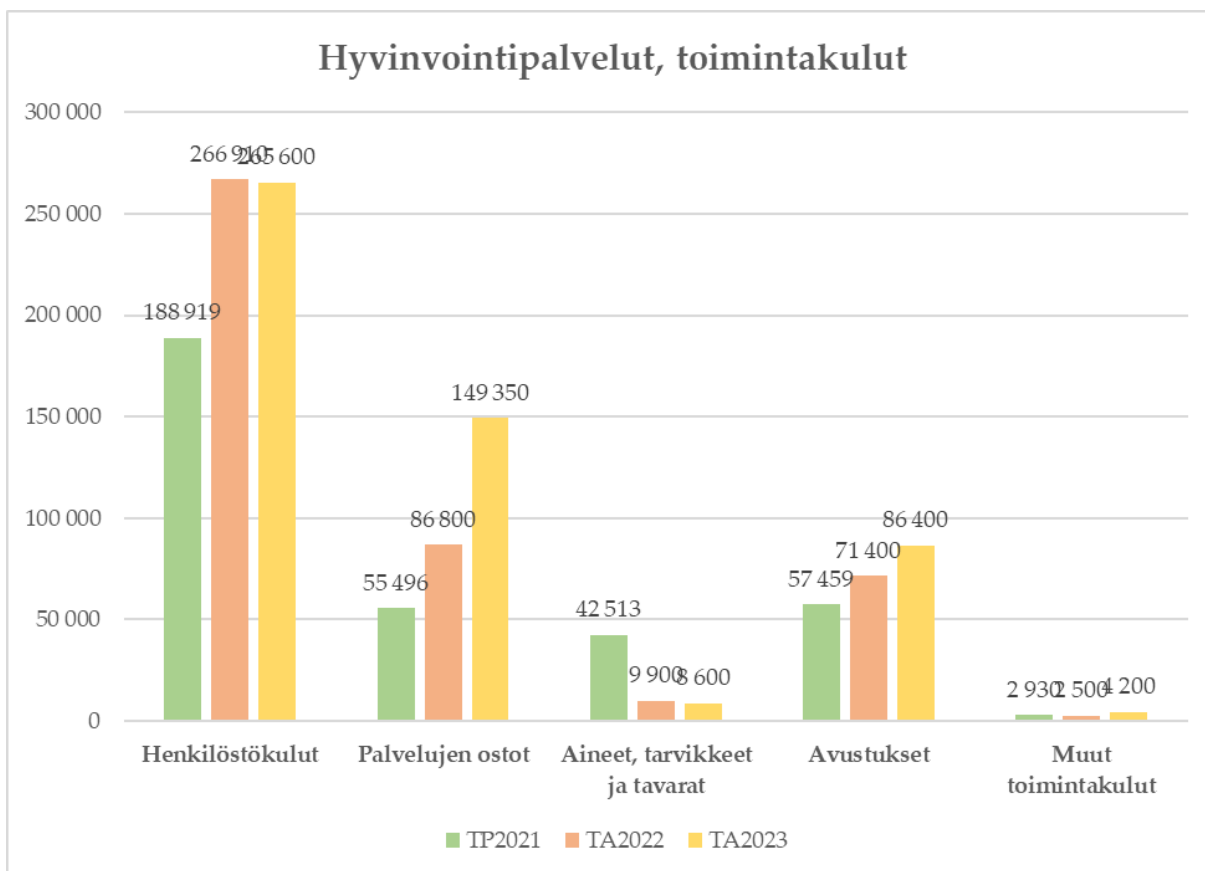

VAALAN KUNTA	TP2021	TA2022	TA2023
TOIMINTATUOTOT	167 430 €	86 400 €	196 600 €
TOIMINTAKULUT	-772 897 €	-1 050 920 €	-1 375 590 €
Henkilöstökulut	-437 750 €	-515 110 €	-632 930 €
Palvelujen ostot	-156 538 €	-319 660 €	-469 900 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105 711 €	-127 200 €	-165 100 €
Avustukset	-65 049 €	-81 900 €	-94 400 €
Muut toimintakulut	-7 849 €	-7 050 €	-13 260 €
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-605 467 €	-964 520 €	-1 178 990 €
VUOSIKATE	-605 467 €	-964 520 €	-1 178 990 €
TILIKAUDEN TULOS	-630 620 €	-989 190 €	-1 199 800 €
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-630 620 €	-989 190 €	-1 199 800 €

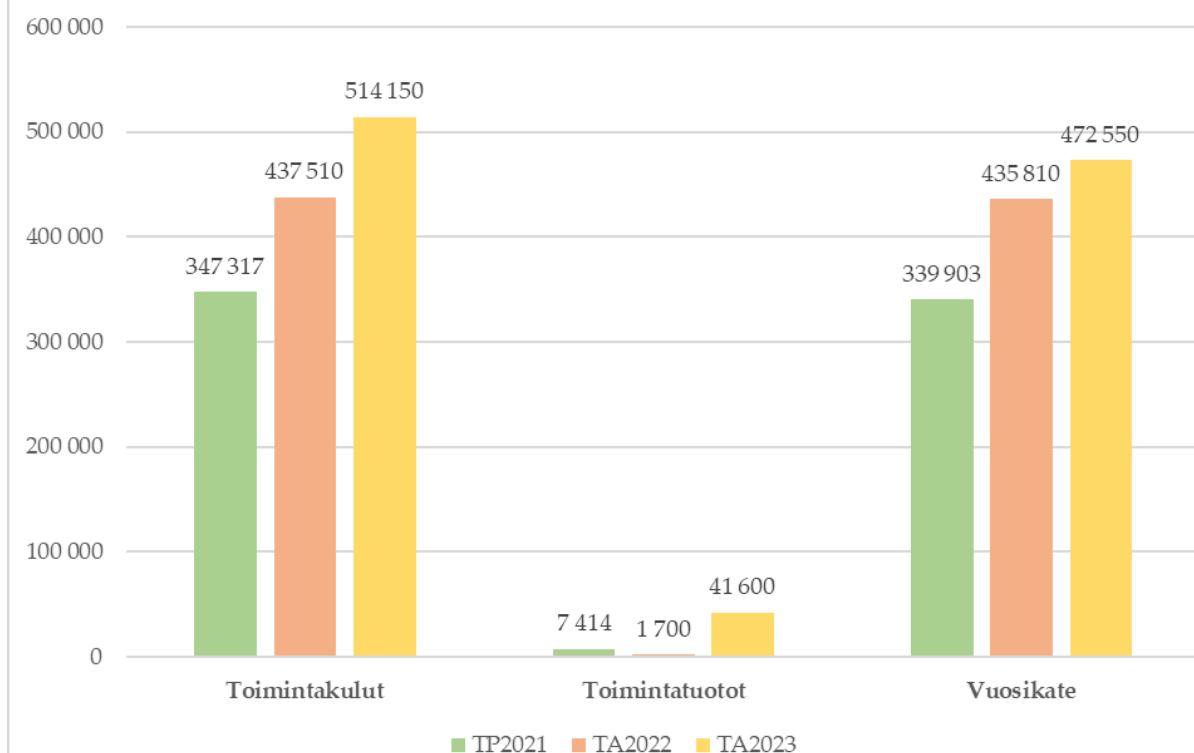
3.1 Hyvinvointipalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2023

Hyvinvointipalveluita ovat kaikki sellaiset palvelut, joita kunta järjestää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025 valmistui vuoden 2022 alussa. Tämän strategisen asiakirjan perusteella laaditaan hyvinvointisuunnitelma 2023. Tämä asiakirja on talousarvion liitteenä. Hyvinvointiosasto organisoii myös kunnan vaikuttamistoimielinten toiminnan. Vaikuttamistoimielimiä ovat nuorisoneuvosto, lapsiparlamentti, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä vapaa-ajan asukasneuvosto.

Hyvinvointipalvelut, kulut ja tuotot

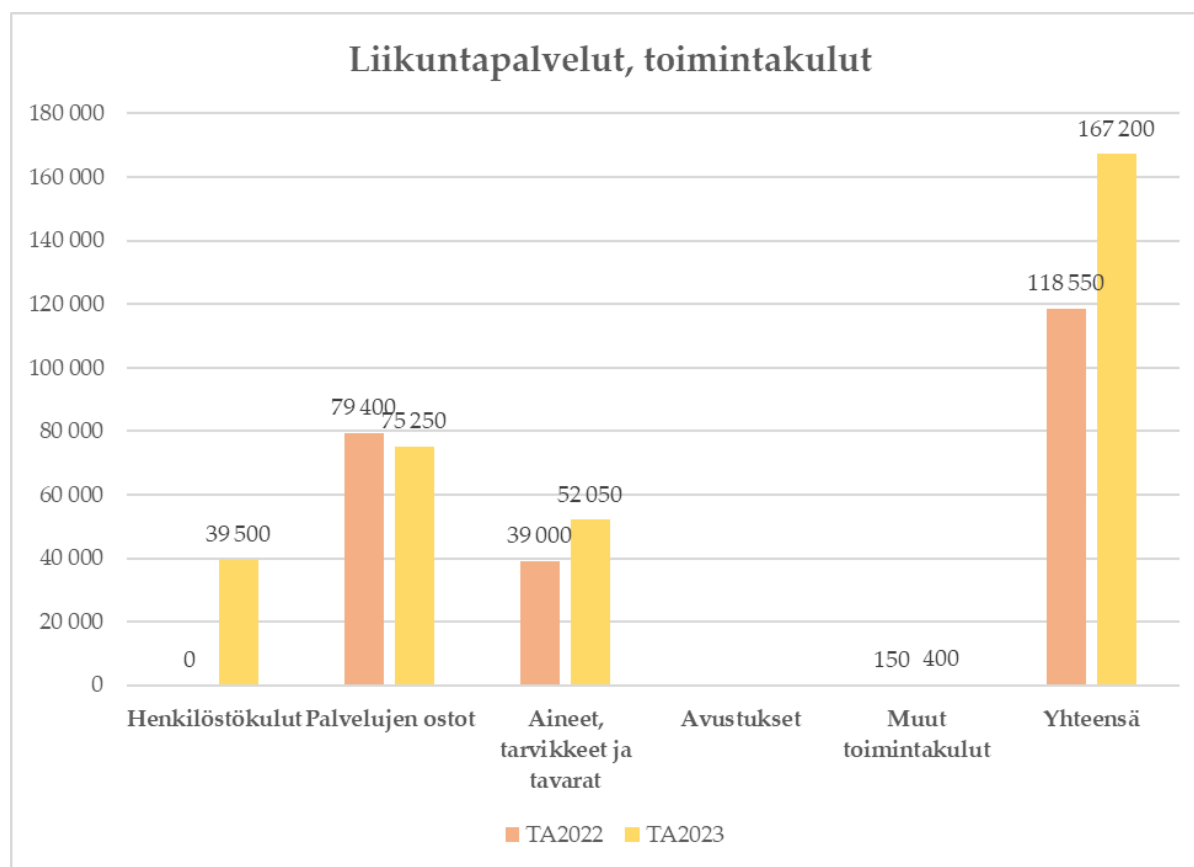
	TP2021	TA2022	TP2023	Muutos% TP2021- TA2022	Muutos% TA2022- TA2023
TOIMINTATUOTOT	7 414 €	1 700 €	41 600 €	-77,07 %	39 900 €
TOIMINTAKULUT	-347 318 €	-437 510 €	-514 150 €	25,97 %	-76 640 €
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-339 904 €	-435 810 €	-472 550 €	28,22 %	-36 740 €

3.2 Liikuntapalvelut

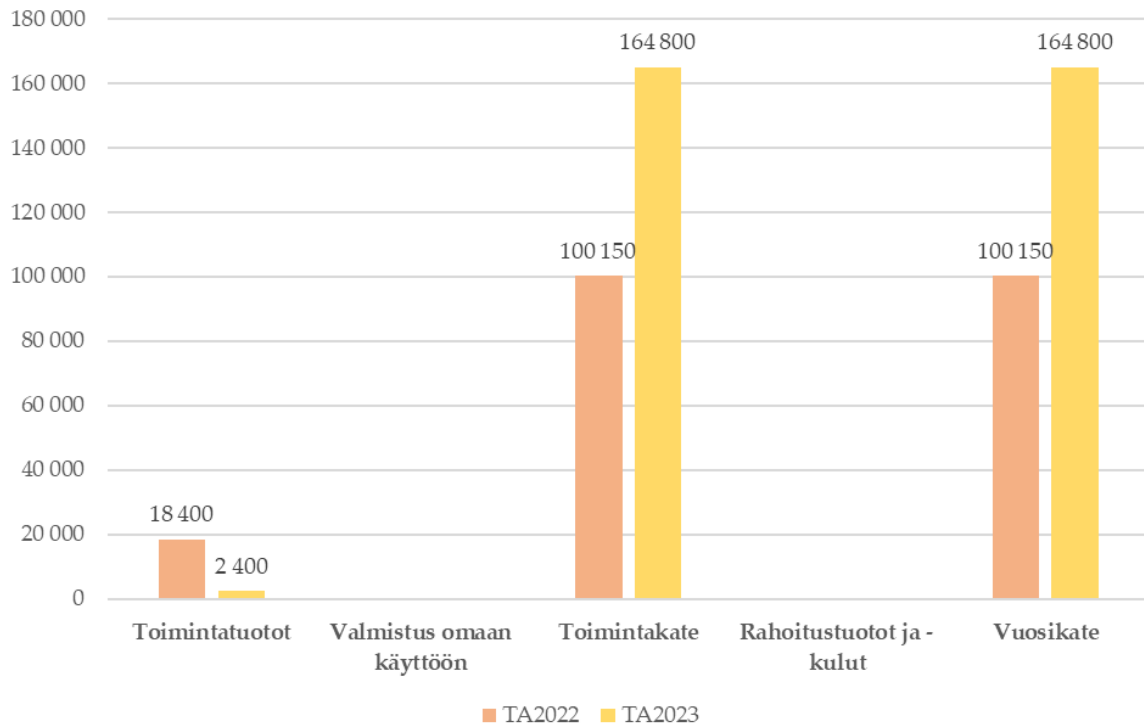
Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2023

Liikuntapalveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä sekä fyysistä aktiivisuutta tukemalla liikunnan harrastusta sekä vahvistamalla elinvoimaista kansalaistoimintaa paikallistasolla. Liikuntapalvelut tukevat kuntalaisten liikkumista kehittämällä paikallista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, avustamalla kansalaistoimintaa ja tarjoamalla liikuntapaikkoja maksutta yhdistysten käyttöön. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi kunta subventoi kuntalaisille uimalippuja sekä Rokua Health & Spasta että Kaukavedestä. Kunta lisäksi järjestää uintiretkiä ohjattuine vesijumppineen Rokualle ja ohjattua kuntosaliliikuntaa ikäihmisille. Kirjastossa on myös pienimuotoista liikuntavälineiden lainausta. Liikuntapalvelut tarjoaa myös liikunta- ja elintapaneuvontaa kuntalaisille.

Vaalan kunta panosti vuoden 2022 aikana merkittävästi liikuntapalveluihin palkkaamalla toistaiseksi voimassa olevaan tehtävään liikunnanohjaajan. Liikunnanohjaaja tuottaa kuntaan liikuntapalveluita sekä kehittää liikuntaympäristöjä ja on mukana edistämässä osaltaan liikuntapaikkarakentamista. Erityisenä kohderyhmänä liikunnanohjaajalla on vähän liikkuvat nuoret.

Liikuntapalvelut, kulut ja tuotot

	TP2021	TA2022	TP2023	Muutos% TP2021- TA2022	Muutos% TA2022- TA2023
TOIMINTATUOTOT	0 €	18 400 €	2 400 €	0,00 %	-16 000 €
TOIMINTAKULUT	0 €	-118 550 €	-167 200 €	0,00 %	-48 650 €
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	0 €	-100 150 €	-164 800 €	0,00 %	-64 650 €

3.3 Nuorisopalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2023

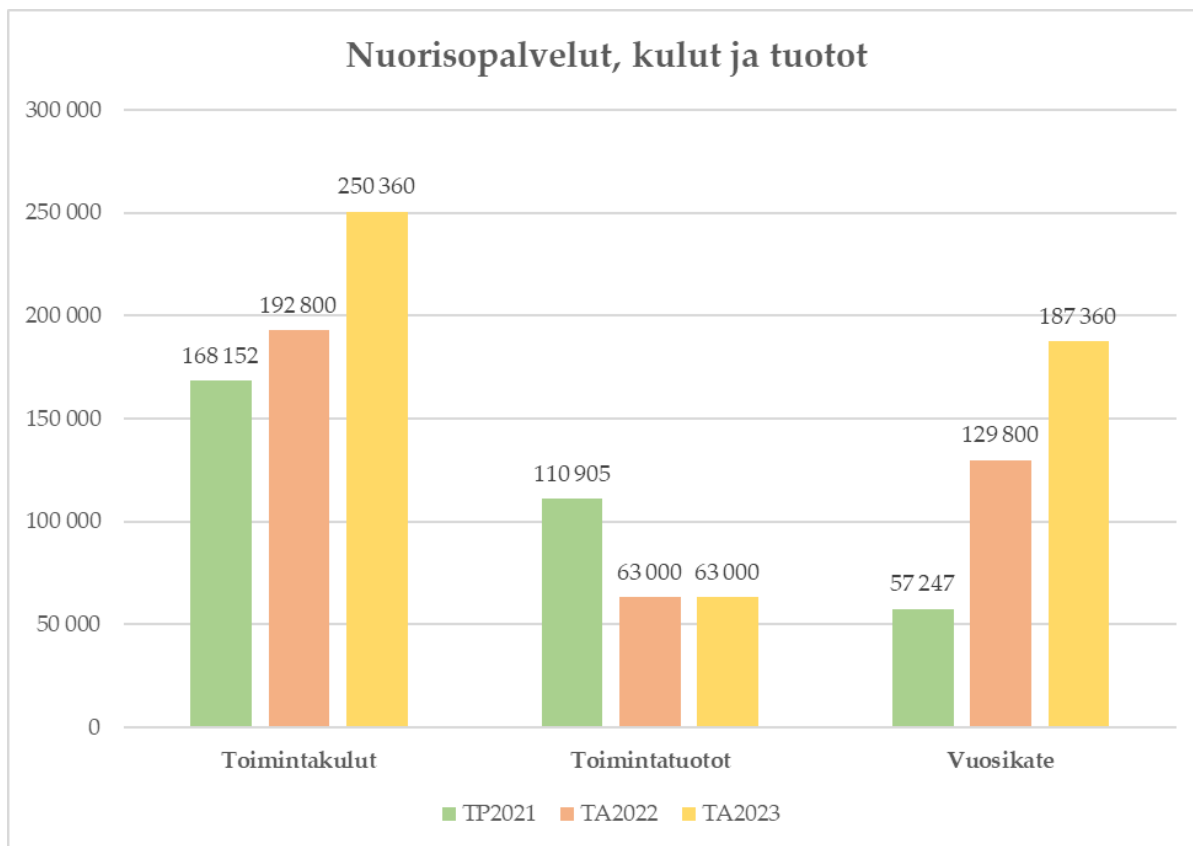
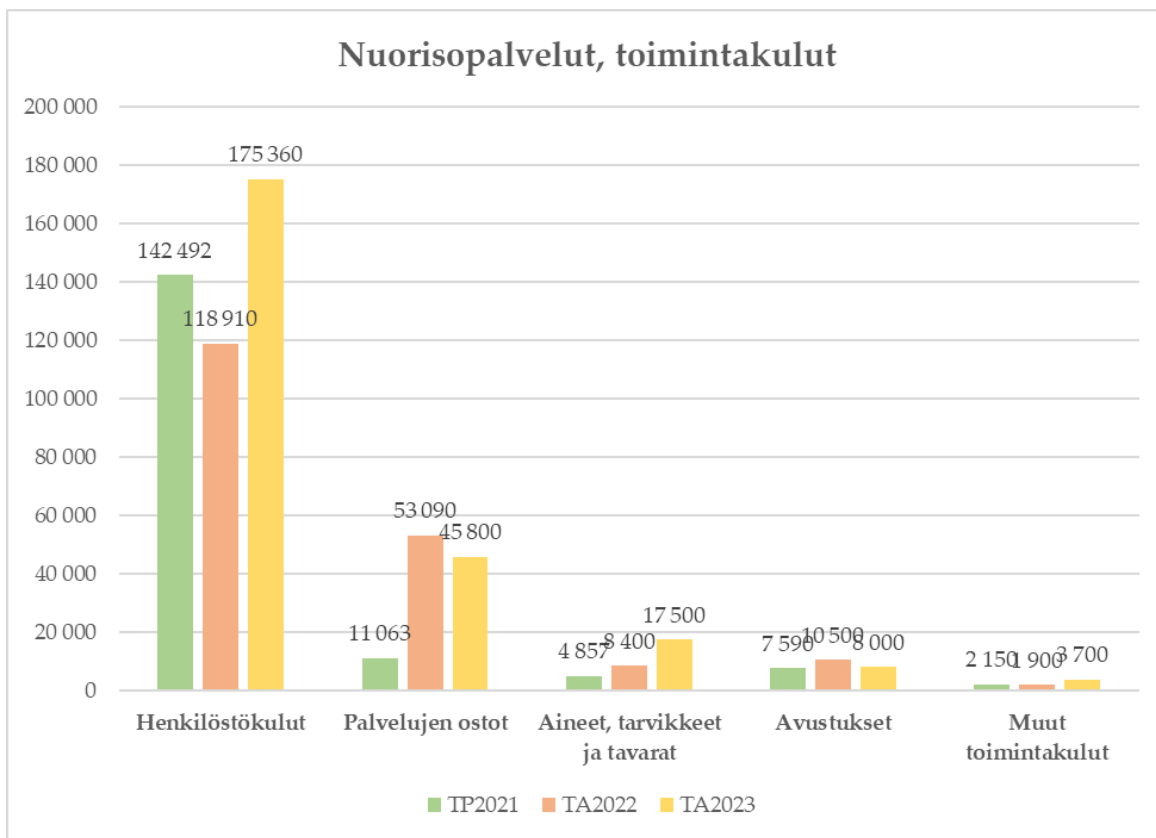
Nuorisopalvelut vastaavat nuorisolain mukaisista kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvista tehtävistä. Nuorisotila Ampparin sisäilmaongelmien vuoksi vuonna 2022 otettiin käyttöön väistötila Vanu Verty-hankkeen toiminnalle sekä työpajatoiminnalle että nuorisotilatoiminnalle. Vuonna 2023 tehostetaan perusnuorisotyötä laajentamalla nuoristotilan aukioloaikoja sekä käyttöönottamalla nuorten tarpeista lähteviä vapaa-ajan aktiviteetteja. Vanhempien tuen kehittämiseksi kokeillaan erilaisia toimintamuotoja. Liikkuvan nuorisotyön toimintamallit otetaan käyttöön kunhan hyvinvointiosaston turvallisuussuunnitelma ja -koulutukset järjestetään.

Nuorisolain 10 §:n mukaan **etsivän nuorisotyön** tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Kun kunta järjestää etsivää nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Vaalan kunta on palkannut etsivän nuorisotyöntekijän vakituiseen työsuhteeseen sekä on hakenut valtionavustusta palkkauskustannuksiin 30 000 euroa.

Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajalla työskentelee 100 %:n työajalla yksilövalmentaja ja 50%:n työajalla työvalmentaja.

Yksilövalmentaja tukee nuorta oman polun löytämisessä mm opiskelu- ja työasioissa. Yksilövalmennus on valmentautujan elämänhallinnan, toimintakyvyn ja tulevaisuuden suunnittelun tukemista, kuuntelua, asioiden selvittelyä ja tarvittaessa tukipalveluiden piiriin ohjaamista. Yksilövalmentaja ohjaa, tukee, auttaa ja tapaa nuorta tarpeen mukaan hänen kotonaan, toimistolla, virastoissa, verkostotapaamisissa ja yksilö- ja ryhmätapaamisissa. Yksilövalmennus on verkostotyötä, jota tehdään tiiviissä yhteistyössä kunnan eri osastojen, työvalmentajan, työllistämiskoordinaattorin/ kuntouttavan työtoiminnan ohjaajan sekä Oulunkaaren kuntayhtymän eri palvelualojen asiantuntijoiden kanssa. Vaalassa toimii seinätön työpaja nuorille. Seinätön työpaja on pajatoimintamuoto, jossa työvalmentaja käyttää valmennuksellista työotetta myös pajan seinien ulkopuolella. Pajan tarkoitus on parantaa nuoren valmiuksia päästä avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen sekä lisätä alueen työmarkkinatietoutta. Seinättömän työpajan toiminta on jalkautuvaa käytännön työtä kunnan eri osastoille, lähialueen yrityksiin tai yhdistyksiin. Vuoden 2022 aikana nuorten työpajalla otettiin käyttöön eläinavusteisuus. Tätä hyväksi havaittua toimintaa jatketaan vuonna 2023.

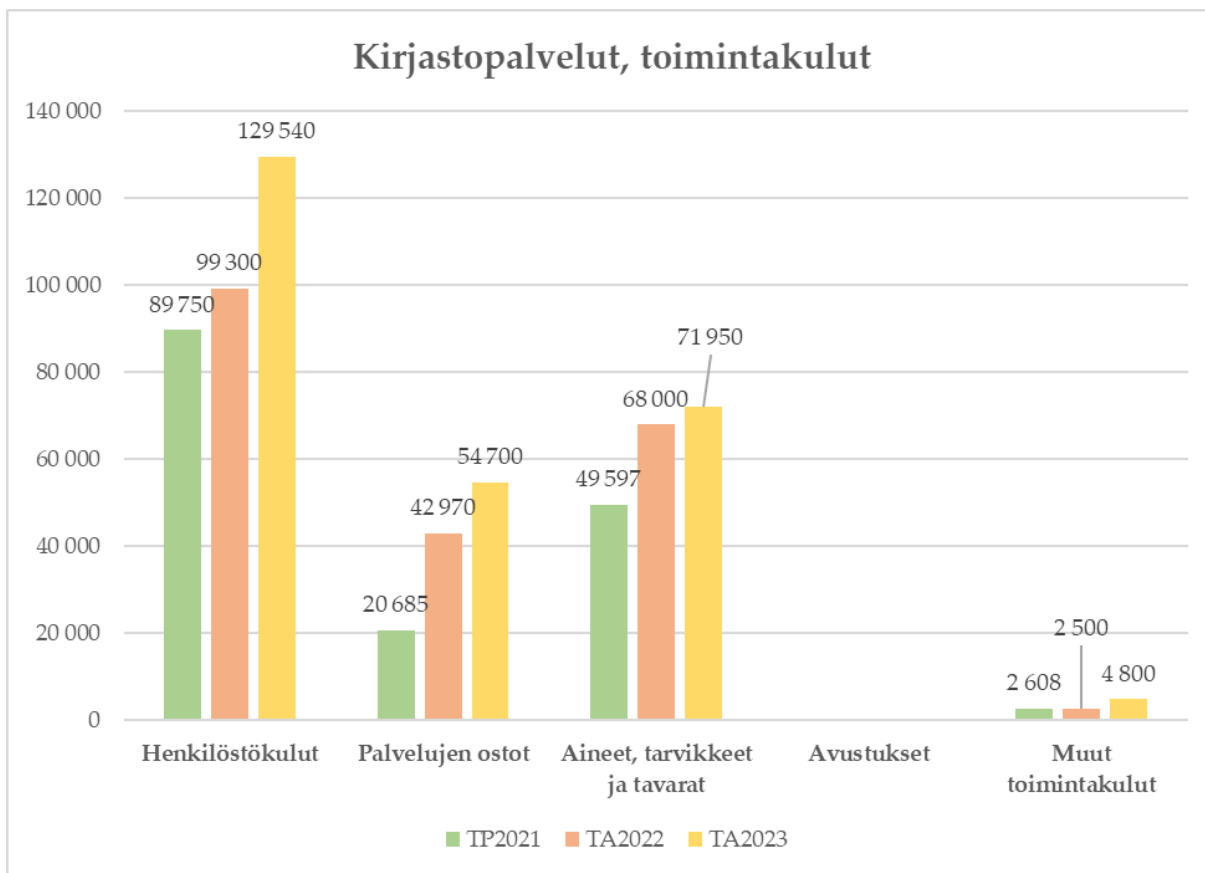

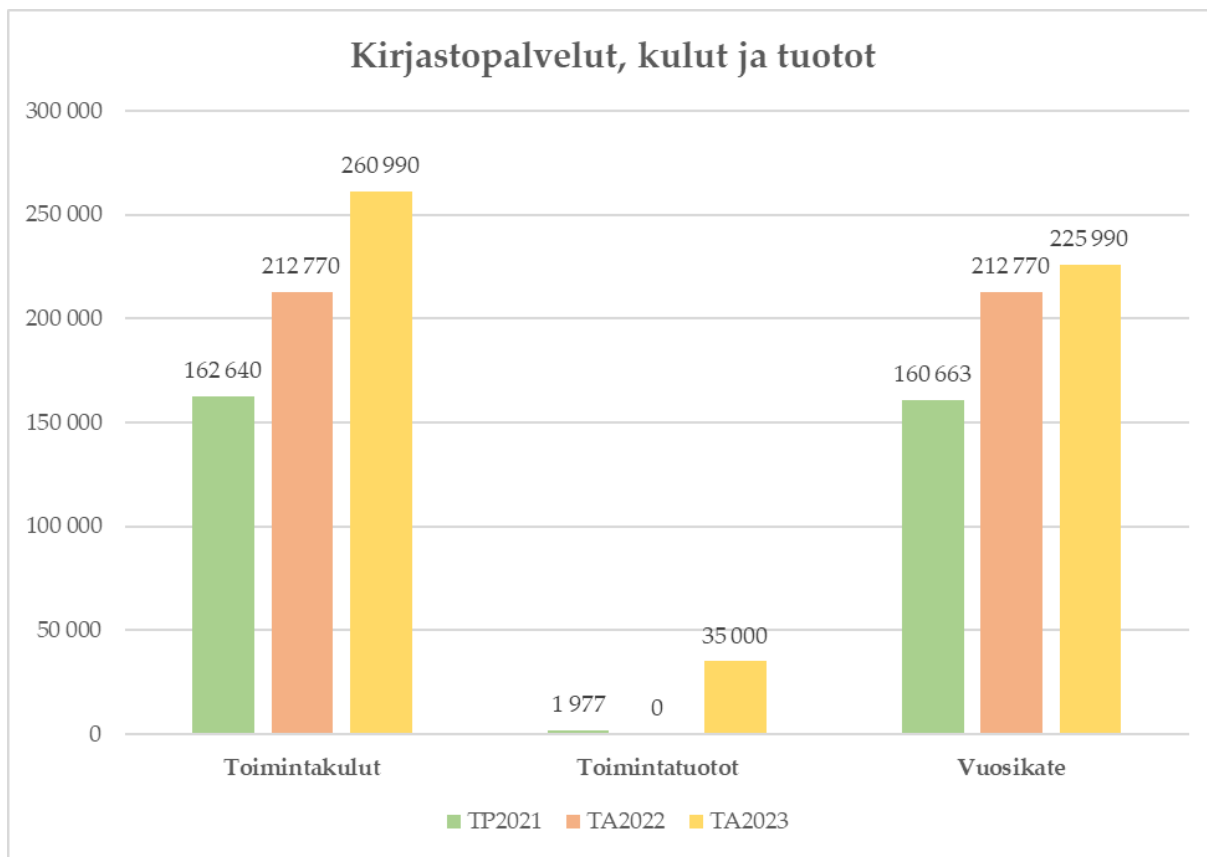
	TP2021	TA2022	TP2023	Muutos% TP2021- TA2022	Muutos% TA2022- TA2023
TOIMINTATUOTOT	110 905 €	63 000 €	63 000 €	-43,19 %	0 €
TOIMINTAKULUT	-168 152 €	-192 800 €	-250 360 €	14,66 %	-57 560 €
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-57 247 €	-129 800 €	-187 360 €	126,74 %	-57 560 €

3.4 Kirjastopalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2023

Vaalan kirjasto kuuluu OUTI-kirjastoverkkoon. Kirjaston palvelua kehitetään ja monipuolistetaan osana OUTI-kirjastokimppaa. Kirjaston palveluun kuuluu myös liikuntavälinelainausta. Kotiseutukokoelmaan kerätään muistiinmerkittyä tietoa kotikunnastamme. Vuoden 2022 lopussa käynnistettiin kirjastotyön ja lukutaidon kehittämiseksi #munkirjasto -hanke. Hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun. Kirjastossa aloitetaan hankintarengasyhteistyö kirjallisuuden sekä kausijulkaisujen välityspalvelun suhteen vuonna 2022. Kirjaston varataan investointimääräraha aikuisten puolen kalusteiden uusimiseksi.

	TP2021	TA2022	TP2023	Muutos% TP2021- TA2022	Muutos% TA2022- TA2023
TOIMINTATUOTOT	1 977 €	0 €	35 000 €	-100,00 %	35 000 €
TOIMINTAKULUT	-162 613 €	-212 770 €	-260 990 €	30,84 %	-48 220 €
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-160 636 €	-212 770 €	-225 990 €	32,45 %	-13 220 €

3.5 Kulttuuripalvelut

Perustehtävä/Toiminta-ajatus - Muutokset 2023

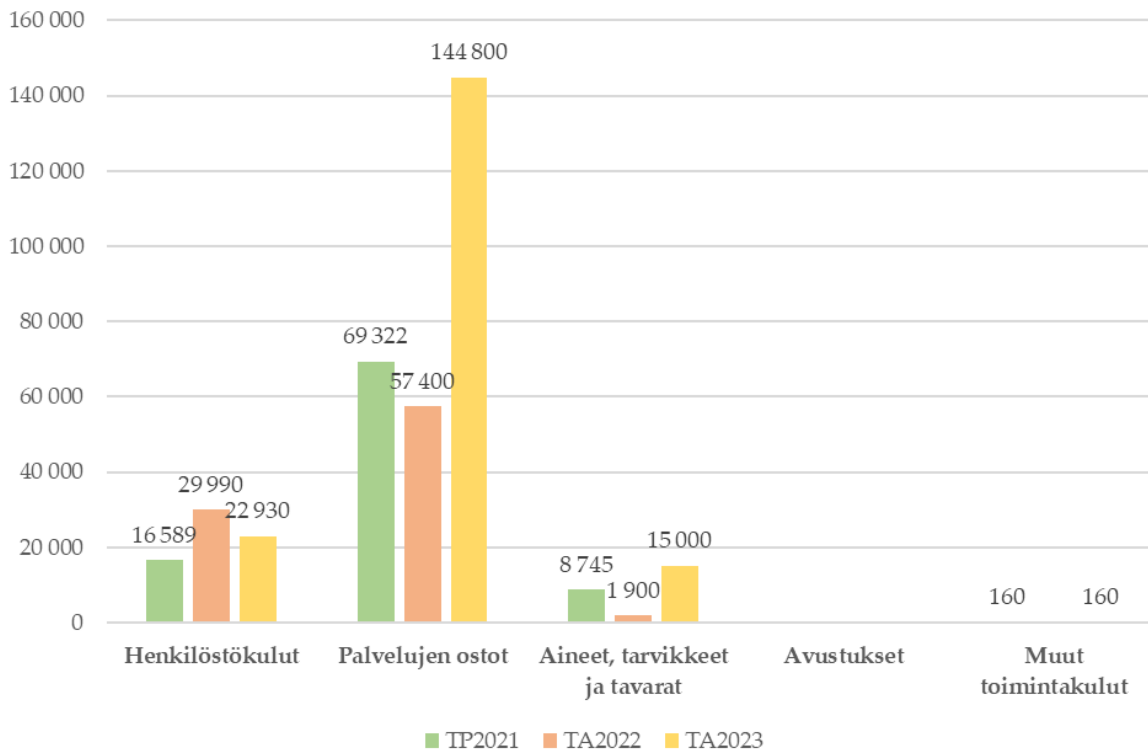
Vaalan kunnassa taiteen ja kulttuurin edistäminen on osa kunnan hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämistä. Lisäksi kulttuuritoimintaa edistämällä Vaalan kunta vahvistaa asukkaiden osallisuutta. Hyvinvointiosasto toimii kulttuuripalveluiden vastuullisena toimialaosastona Vaalan kunnassa. Sivistysosasto vastaa osaltaan kulttuuripalveluiden tuottamisesta sivistystyön ja vapaan sivistystyön opetuksessa. Vaalassa kulttuuripalveluja tuottavat kunnan lisäksi järjestöt ja yksityiset henkilöt. Vuonna 2023 kulttuuripalvelut on panostamassa merkittävästi Valentin Vaala tapahtumakonseptin toteuttamiseen yhteistyössä hankkeelle perustetun työryhmän kanssa.

Kunnan tuottamia kulttuuripalveluja ovat:

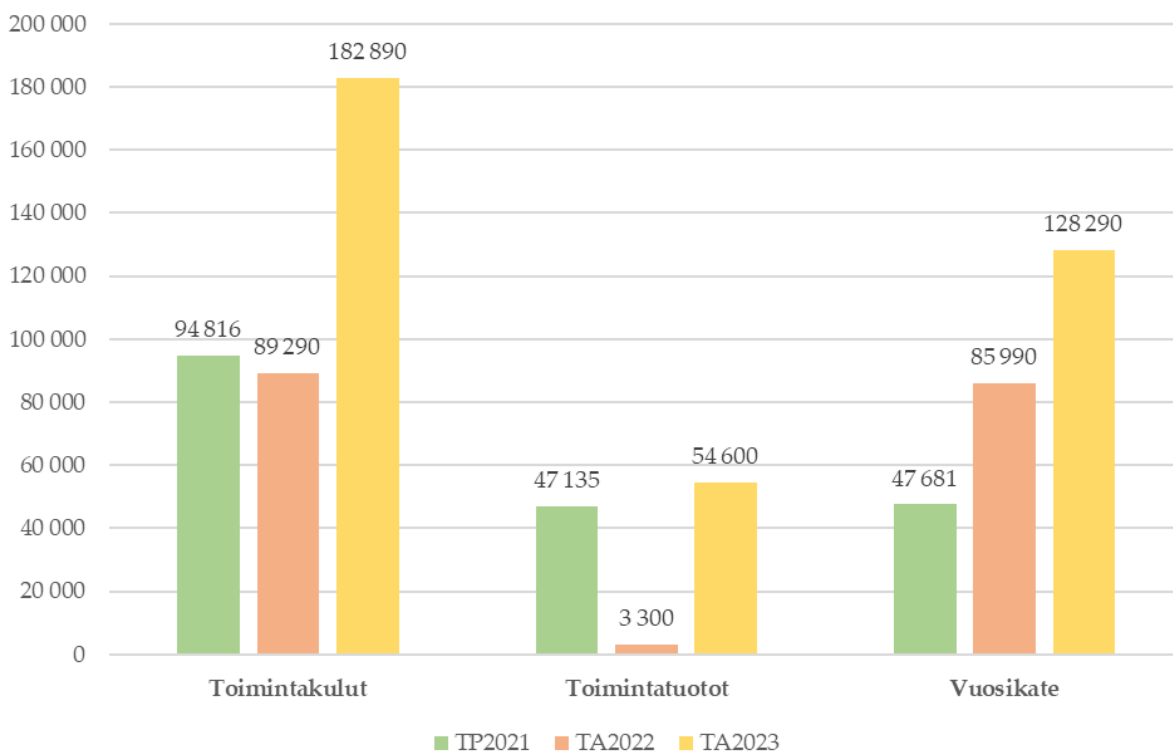
- Kirjasto
- Oulujärven kansalaisopisto ja taiteen perusopetus
- Kunnan järjestämät tai tilaamat kulttuuriesitykset ja tapahtumat
- Lamminahon perinnetalon toiminta

Lisäksi kunta avustaa kulttuuritapahtumia ja yhdistysten ja järjestöjen toimintaa kohde- ja toiminta-avustuksilla sekä kumppanuussopimuksin, sekä markkinoimalla tapahtumia sosiaalisessa mediassa. Tapahtumailmoitukset näkyvät myös kunnan nettisivulla tapahtumakalenterissa. Kulttuuripalveluja kehitetään myös hanketoiminnan avulla. Vaalan kunta vastaa myös Lamminahon talon kesäaikaisesta toiminnasta. Kulttuuriyhteistyötä jatketaan myös Muhoksen ja Utajärven kuntien kanssa. Oulu2026 kulttuuripääkaupungin hankeasiakirjaan on kirjattu Lumotun hallan maan ja Löytyretki taiteeseen hankkeiden kehittämistyö. Oulu2026 yhteistyön edistämistä varten kuntaan perustetaan oma työryhmä.

Kulttuuripalvelut, toimintakulut

Kulttuuripalvelut, kulut ja tuotot

	TP2021	TA2022	TP2023	Muutos% TP2021- TA2022	Muutos% TA2022- TA2023
TOIMINTATUOTOT	47 135 €	3 300 €	54 600 €	-93,00 %	51 300 €
TOIMINTAKULUT	-94 815 €	-89 290 €	-182 890 €	-5,83 %	-93 600 €
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-47 680 €	-85 990 €	-128 290 €	80,35 %	-42 300 €